

KAREL MAY — D. H.:

Kako se je Frank tepel z medvedom.

Visoko v Skalnih gorah je taborila tistega večera družba zapadnjakov¹ in Indijancev. Ob bregu jezerca so goreli taboriščni ognji. Ob njih so sedeli v gručah belci in rdečkarji.² Večerjali so postrvi, ki so jih bili nalovili v jezeru. Po večerji se je ob posameznih ognjih razvilo živahno pripovedovanje.

Taka zabava ob taboriščnem ognju je navadno prav zanimiva. Ta in ta pripoveduje o svojih doživljenjih in pustolovščinah ali o slavnih činih smelih zapadnjakov. V onih krajih se vesti o uspehih činih in bojih, o resničnih ali izmišljenih dogodivščinah raznesejo z neverjetno naglico. Kar se je danes zgodilo visoko gori na severu, o tem govore v malo dneh daleč doli na jugu Zedinjenih držav. Ob taboriščnih ognjih sprejemajo in oddajajo poročevalci nove vesti. In te zavzemajo od ognja do ognja prečudne oblike in prihajajo na drugi konec lovišč vse izveržene in pretirane. Seveda je med njimi mnogo resnih, a tudi prismojenih prigod, ki jih vsak rad posluša.

Ob posebnem ognju so sedeli beli lovci. Ognjeni zublji so pravljeno razsvetljevali zagorele obraze. Visoko v temo je moel »Dolgi Davi«,³ poleg pa je zavzemal neprimerno večji prostor njega nerazdružljivi drug »Debeli Jemy«,⁴ ki je dolžino nadomeščal z neverjetno širino. Leno se je bil izleknil ob ognju mali »Hobble Frank«,⁵ ki je nosil za klobukom perjanico in ki si je domišljjal, da je neznansko učen. Bil je spremljevalec mladega »Martina«, ki so mu bili Indijanci pred malo dnevi zaslužnili očeta. Prihodnji v vrsti je bil sloviti lovec »Old Shatterhand«,⁶ ki je o njem govoril ves zapad. Imel je v rokah tako moč, da je lahko s pestjo pobil najmočnejšega človeka. Pozabiti tudi ne smem zamorca »Boba«, črnega velikana, ki je bil Martinov služabnik in je sam sebe rad nazival »Masser Bob«, torej »gospod Robert«.

Tistega dne je bil Martin ustrelil ogromnega sivega medveda. Taborilci so govorili o nenavadnem dogodku in so hvalili Martina. Tedaj se je oglasil učeni Frank in je povedal takole: »Res, da je Martin dobro opravil, a on se ni sam meril s tako zverino. Moj medved tudi ni bil iz cunj.«

¹ Lovci v zapadnih gozdovih in prerijah Severne Amerike.

² Indijanci imajo bakrenordečo polt.

³ Izg.: Devi = David.

⁴ Pomanjševalna oblika za Jakob.

⁵ Šepasti Francè.

⁶ Izg.: Old Šeterhend = Stari ubijač.

»Kaj?« se je začudil Jemmy. »Ali si tudi ti imel opravka z medvedom?«

»Kako pa! Jaz z njim, on pa z menoj.«

»Pa povej, kako je bilo!«

»Bom pa povedal,« se je odkašljajl Frank in je pripovedoval: »Ni bila še minula večnost, odkar sem bil tu na Zapadu. Takrat še nisem imel mnogo izkušenj o tukajšnjih življenjskih prilikah. S tem pa ne pravim, da sem bil neizobražen. Prinesel sem s seboj iz Evrope vse polno telesnih in duševnih vrlin. A človek se mora vzlic temu priučiti vsemu, česar še ne zna. Tako n. pr. ne morem od še tako pametnega bančnega ravnatelja zahtevati, da bi kar tudi igral na klarinet. Učeni profesor astronomije pa tudi ni že izvežban za premikača na železniški progi. To moram povedati v svoje opravičilo.

Bilo je ob reki Arkansasu v državi Kolorado.¹ V raznih krajih sem se bil lotil vsakojakih poslov. Nabral sem nekaj prihrankov. Hotel sem biti pedlar² in trgovati z Zapadom. Nabvil sem si lepo zalogico blaga, ga naložil na voziček in že sem trgoval sijajno. Ko sem prispel do fora³ Lyon, je bila zaloga razprodana. Še voziček sem spečal. Kupil sem si konja in sem sedel nanj s puško v roki in s polnimi žepi denarja. Hotel sem še dalje na Zapad. Že takrat se mi je zahotelo, da bi bil slaven lovec.«

»In to si danes res,« se je oglasil Jemmy, ki je rad ščipal Franka.

»Če še nisem, pa še bom!« se je odrezal Frank. »Ko oprostimo Martinovega očeta iz rok Indijancev, bo moral moje ime ves Zapad izgovarjati s primernim spoštovanjem. Poslušajte! Takrat so v Koloradu odkrili znamenite zlate poljane. Prospektorji in Diggerji⁴ so v trumah prihajali na Zapad. Pravih naseljencev pa je bilo le malo.

Zato sem se nemalo začudil, ko sem tistega dne uzrl pred seboj pravo farmo⁵ z leseno hišo in širnim poljem in travniki. Kladara⁶ je stala ob rečici. Zato je bil v bližini gozd in v gozdu mnogo javorovih dreves. In glej, v vsakem deblu je bila pri tleh luknja in v luknji cevka, ki se je iz nje cedil javorov sok v podstavljeno posodo. Bilo je v pomladi in v najlepšem času za pridobivanje javorovega sladkorja. Ob hiši so bili postavljeni široki, jako plitvi čebriči. V njih je izparival sladki sok. Te posode omenjam zato, ker jim je bila v nastopnem doživljaju poverjena posebna vloga.

Naseljenec, po rodu Norvežan, je imel poleg žene še dva sina in hčer. Sprejeli so me prav gostoljubno. Še so mi rekli, naj ostanem njih

¹ Zedinjene države Severne Amerike.

² Potujoč kramar kakor naši krošnjarji.

³ Obmejna trdnjavica.

⁴ Iskalci in kopači zlata.

⁵ Kmetija na Zapadu.

⁶ Poslopje iz neobtesanih debel.

gost vse, dokler me je volja. Pa sem ostal. Bil sem uslužen, in ker me je priroda obdarila s sijajnimi talenti, mi je družina kmalu zaupala tako, da so me često pustili samega na farmi.

Nekoč je povabil bližnji sosed vso farmerjevo družino na domačo zabavo. Mene so pustili doma za varuha. Ker je v tistih krajih najbližji sosed oddaljen vsaj pol dneva poti s konjem, sem vedel, da se bodo moji gostitelji vrnili komaj čez dva dni.

»Res, veliko so ti zaupali,« ga je podrezal Jemmy.

»Tako? Ali naj bi bil farmo vtaknil v žep in z njo pobegnil? Ali mi vidiš na obrazu zlikovca?«

»Nikakor ne,« se je hitel opravičevati Jemmy. »Mislil sem le, da je bilo tam okolo tedaj dosti capinov, ki bi te bili lahko napadli v večjem številu. Takim ljudem rada uide krogla iz puške.«

»Meni tudi!« se je razkoračil Frank. »Povem naj še, da je stalo pred hišo drevo, ki ga je bil farmer olupil od tal pa visoko gori do prvih vej. Lubje je uporabil za barvilo. Golo deblo je bilo jako gladko in opolzko. Za plezanje tja gori bi bilo treba velike spretnosti.«

»Ali te je kdo silil, da plezaj?« je vprašal Davy.

»Ne, silil pa ne. A časih nanese prilika tako, da mora plezati najplemenitejši človek. Ta prirodni zakon se je na meni le prehitro uresničil.

Bil sem torej sam in sem baš razmišljal, kako bi s koristnim delom okrajšal dolge, samotne ure. In sem pogodil. V hiši so imela prstena tla globoke jame, med debli v steni pa je že na mnogih krajih izpadel zamazek. Zato si je pripravil gospodar zunaj ob hišnem voglu jamo za ilovico. Jama je bila štiri vatre dolga in tri široka, do vrha pa napolnjena z lepo, mastno glino. Ves navdušen sem se hotel lotiti dela. Krenil se torej okolo vogla, pa sem zdajci stal pred...«

»Medvedom,« je dopolnil Jemmy.

»Da! Stal sem pred medvedom, ki je menda zapustil svoj brlog gori v planinah in se je napotil prav kakor jaz, da bi si ogledal svet in ljudi. Lahko si mislite, da tak pogled ni posebno ugajal mojemu očiščenemu okusu. Kosmatinec je imel tako sumljiv obraz, da sem jadrno odskočil v stran. On pa za menoj! V trenutku sem začutil, da sem nenavadno gibek in prožen. Beg se mi je videl vseh vrlin vrlina. Kakor indijski tiger sem se v mogočnem skoku pognal do olupljenega drevesa in sem kakor raketa šinil ob deblu kvišku. Nihče bi ne verjel, koliko zna in premore človek v takih neprijaznih trenutkih.«

»Gotovo si bil dober plezalec,« ga je prekinil Davy.

»Tisto pa ne. A če imaš za seboj medveda, je plezanje prava naslada. Plezal sem z velikim navdušenjem v rokah in nogah. Povedal pa sem že, da je bilo tisto deblo golo in gladko. In to je bila nesreča,

zakaj do prvih vej se moja v višave stremeča osebnost ni mogla pospeti. Pa tudi na mestu ni bilo lahko ostati.«

»Ej,« se je zasmel Old Shatterhand, »položaj je bil malo neroden. Kaj pa je delal v tem medved?«

»Medved? Storil je nekaj, kar bi bil mirne vesti lahko pustil: priplezal je za menoj!«

»Potem pa ni bil Grisly?«¹

»Takrat mi je bil medved medved, pa nič več. Zato sem se krčevito oprijel in se ozrl navzdol. Seveda! Vrag se je bil vspel ob deblu in je prav veselo plezal za menoj. Vse se mu je videlo prav zabavno.

Zadovoljno je mrmral kakor maček, le bolj v basu. Meni pa je brenčalo v glavi in v vsem telesu od navora, da bi se vsaj obdržal in ne zdrčal medvedu na glavo. In ker je bil že prav blizu, sem se hotel pomakniti više. Poprijel sem torej z eno roko, a v tistem trenutku je že tudi druga popustila. Še sem zgrabil z obema, a privlačnost matere zemlje je trdno pritegnila svojo žrtev k sebi. Samo kratek vzdih, pa sem zdrčal s silo dvajsettonskega parnega kladiva na medveda, ki se tolikemu poudarku ni mogel ustavljati. Padel je kakor otep na tla, jaz pa na njega.«

Frank je pripovedoval tako živo in šaljivo, da so ga tovariši napeto poslušali in končno prasnili v vesel grohot.

»Le smejte se!« se je obregnil. »Meni ni bilo do smeha. Zdelo se mi je, da so se mi zmešale vse kosti. Bil sem čisto telebast, tako da sem nekaj trenutkov mirno obsedel na mrcini.«

¹ Veliki sivi medved Severne Amerike, ki je danes že do malega iztrebljen.

»In medved?«

»Iz početka je miroval in premišljal kakor jaz. Zdajci je pa planil in mi poklical v spomin osebne dolžnosti. Poskočil sem in bežal na milo in drago — on za menoj! Morda ga je bilo strah, pa ni hotel ostati sam. Ali pa je hotel nadaljevati pričeto prijateljstvo. Hotel sem prispeti do hišnih vrat in v hišo, a čas je bil prepičel. Zato sem kakor lastovica puhnil okolo hišnega vogla in sem kakor izstrelek zletel v — jamo z glino! Pa prav do pazduhe. Trenutek nato sem začul poleg sebe naglušen cmok. Nekaj me je pehnilo kakor odbijač lokomotive. Mastna glina mi je pljusnila preko glave. Le desno oko je ostalo odprto. Pogledal sem naravnost v obraz medvedu, ki je v svoji neverjetni lahkomiselnosti skočil za menoj v tisto blato. Milo sva si zrla tri sekunde v lice. Nato se je medved obrnil na desno, jaz pa na levo. Oba sva imela namen, da bi čimprej zapustila neslavno torišče. Medvedu se je namera posrečila hitreje nego meni. Že sem mislil, da me hoče oblegati. Komaj pa se je bil izkobacal, že jo je užgal okolo vogla. Srečno pot, mrcina!«

Med pripovedovanjem je bil Frank vstal. Z vsemi štirimi je krilil in podpiral pripovedovanje. Lovci so se smejali na vse pretege. Tiha dolinica visoko v Skalnih gorah gotovo še ni čula tako presrčnega smeha.

»Res, prav lepo je bilo,« se je smejal Old Shatterhand. »Najbolje pa je, da se je dogodivščina za Franka in za medveda končala brez večje nesreče.«

»Kdo pravi, da tudi za medveda? Le potrpite, da dovršim pripovedovanje! Ko se je medved skrila za voglom, sem začul ropot, kakor bi se nekaj prevrglo. Naj se prevrže, sem si mislil. Najprej sem se hotel rešiti nesrečne jame in gline. To pa ni bila lahka naloga. Vlekel sem in brodil in še sem za slovo podaril zategli ilovici mokasine.¹ Najprej sem si hotel umiti obraz. Stopil sem zato za hišo, kjer je brzel proti reki potoček. Temu sem prav zaupljivo in prijazno zapustil vse, česar ni bilo potreba za olepšavo mojega zunanjega človečanstva. Nato sem stopil pred hišo, da bi na sledi videl, kam se je napotil medved. A glej kosmato mrho! Saj sploh ni bil odšel. Sedel je pod nesrečnim ogoljenim drevesom in se je pridno oblizoval.«

»Ali si je oblizoval glino?« se je začudil Jemmy.

»Ej, kaj pa še. Saj ni bil tako bedast, kakor si ti Jemmy! Bil je kakor vsi medvedje velik sladkosnednež. Na hitrem pobegu z blatnega bojišča je hotel preskočiti čebriček z javorovim sladkorjem, pa je v naglici skočil vanj namesto preko njega. Posoda se je z zverjo vred prekobalila s podstavka. Sladka gošča se je razlila po tleh in po medvedu. Nad vse prijeten, sladak vonj je lezel capinu v nos. In je ne-

¹ Mehki čevlji, kakršne so nosili Indijanci, slični našim opankam.

poboljšljivi lahkoživec v tistem trenutku pozabil na padec z drevesa in na skok v blatno jamo. Mirno se je vspel in že se je vneto oblizoval. Tako malo se je menil za zunanji svet, da ni videl, kako se je Frank prikradel do hišnih vrat, kako je izginil skozi nje v vežo in v sobo in je tedaj snel puško s klina. Medved je še vedno stal pokonci pod nesrečnim drevesom in je lizal in lizal. Za merjenje sem imel časa dovolj. Izgrešiti ni bilo treba. Izprožil sem torej in ga pogodil naravnost v srce. Še je nekaj časa s prednjima šapama nekaj dopovedoval,

nato pa se je zvrnil po tleh in se je poslovil od sladkega življenja, ki sta mu ga tako po nepotrebnem upihnila lahkomiselnost in sladkosnedje.«

»Kakšne barve je pa bil?« je še vprašal Old Shatterhand.

»Pred skokom v jamo je bil lepo črn, samo gobec je imel rumen.«

»No, potem je bil to prav pohleven črni medved, ki se ga ni treba bati.«

»Kaj? Saj sem videl, da se mu hoče človeškega mesa.«

»Ne verujte tega! Črnega medveda lahko naženete s pestjo.«

»Seveda. Kdor s pestjo pobije človeka, ta lahko tako pravi. A jaz nisem Old Shatterhand!« Pa se je Frank napol užaljen zavil v odejo in je zaspal v zavesti velikega junaštva.

